

Rolnummer 1781
Arrest nr. 21/2001 van 1 maart 2001

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 57, § 2, derde en vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zoals gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Kortrijk.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters G. De Baets en M. Melchior, en de rechters H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, E. Cerexhe, A. Arts, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter G. De Baets,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 29 september 1999 in zake L. A.-B. tegen het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Kortrijk, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 12 oktober 1999, heeft de Arbeidsrechtbank te Kortrijk de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 57, § 2, derde en vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, zoals geïnterpreteerd door het Arbitragehof in zijn arrest nr. 43/98 van 22 april 1998, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in de mate dat de vreemdeling die gevraagd heeft om als vluchteling erkend te worden, wiens verzoek verworpen is door de Dienst Vreemdelingenzaken en die een bevel het grondgebied te verlaten ontvangen heeft, geen recht op steun gelijk aan het bestaansminimum en gewaarborgde kinderbijslag heeft zolang het beroep bij de Raad van State lopende is tegen de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken, terwijl een vreemdeling die beroep aantekent bij die zelfde Raad van State tegen een beslissing van het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en staatlozen of tegen een beslissing van de Vaste Beroepscommissie daar wel recht op heeft ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

L. A.-B., zijn echtgenote en twee kinderen zijn blijkens de verwijzingsbeslissing asielzoekers van Angolese nationaliteit. Zij dienden op 28 februari 1995 een asielaanvraag in. Zij wonen in Kortrijk sinds 8 juli 1997. Vanaf 17 juli 1997 ontvangen zij steun van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (O.C.M.W.).

Na hun asielaanvraag ontvingen zij het document bijlage 26bis, zijnde een weigering van verblijf met bevel het grondgebied te verlaten. Een schorsend beroep werd ingesteld bij het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen. Op 28 juni 1995 werd de asielaanvraag ontvankelijk verklaard en werd het onderzoek ten gronde gestart. Op 18 maart 1997 besloot het Commissariaat-generaal hen niet te erkennen als vluchteling.

Op 2 april 1997 werd een schorsend beroep ingediend bij de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen, die op 30 september 1997 besloot hen niet te erkennen.

Betrokkenen dienden een tweede asielaanvraag in op 16 december 1997. Op 19 januari 1998 ontvingen ze het document 13quater. Ze dienden het grondgebied te verlaten uiterlijk op 18 februari 1998. De steunverlening werd ingetrokken vanaf 19 december 1997 bij beslissing van 3 februari 1998.

Betrokkenen gingen in beroep tegen de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken bij de Raad van State. Zij dienden een beroep tot nietigverklaring in van het bevel om het grondgebied te verlaten.

Ingevolge het arrest nr. 43/98 van het Hof verleende het O.C.M.W. van Kortrijk hen opnieuw de gebruikelijke steun bij beslissing van 1 september 1998, vanaf 1 augustus 1998.

De eiser in het bodemgeschil vordert in zijn verzoekschrift dat de steun ook zou worden toegekend voor de periode van 29 april 1998 tot 31 juli 1998. Na het tussenvonnis van 10 februari 1999 nam de verweerder een nieuwe beslissing. Hij had vastgesteld dat de door de eiser gevoerde procedure niet viel onder de voorwaarden waaronder volgens het Hof verder steun verschuldigd was. Op 16 februari 1999 besliste de verweerder de steun opnieuw in te trekken vanaf 1 maart 1999. Tegen die beslissing heeft de eiser beroep ingesteld op 9 maart 1999 (zaak A.R. 56859).

De eiser vraagt zich af waarom het beroep dat hij bij de Raad van State heeft ingesteld tegen de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken in verband met zijn tweede asielaanvraag, niet met zich meebrengt dat hij verder recht op O.C.M.W.-steun heeft zolang de procedure voor de Raad van State loopt, terwijl de steun wel toegekend wordt aan wie een beroep heeft lopen voor de Raad van State tegen een beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen en vraagt de verwijzende rechter dienaangaande een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof.

Het verwijzend rechtscollege overweegt :

« De Rechtbank meent op die vraag te moeten ingaan gezien er sprake zou kunnen zijn van een ongelijke behandeling van asielzoekers naargelang de beslissing waartegen ze een procedure lopen hebben voor de Raad van State. »

Om die redenen beslist het voormelde prejudiciële vraag aan het Hof voor te leggen.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 12 oktober 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 27 oktober 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 17 november 1999.

Memories zijn ingediend door :

- L. A.-B., wonende te 8500 Kortrijk, Sint-Annabeluik 2, bij op 13 december 1999 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 13 december 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 4 februari 2000 ter post aangetekende brieven.

L. A.-B. heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 1 maart 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 30 maart 2000 en 28 september 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 12 oktober 2000 en 12 april 2001.

Bij beschikking van 3 mei 2000 heeft voorzitter G. De Baets de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 24 mei 2000.

Van die laatste beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 4 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Om agendaredenen heeft het Hof de zaak verdaagd tot 25 mei 2000; van die beslissing zijn de partijen en hun advocaten op de hoogte gebracht bij op 11 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 25 mei 2000 :

- zijn verschenen :

. Mr. V. Van Quickenborne, advocaat bij de balie te Kortrijk, en Mr. L. Denys, advocaat bij de balie te Brussel, voor L. A.-B.;

. Mr. J.-F. De Bock, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers H. Boel en E. Cerexhe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1.1. In zijn memorie wijst L. A.-B. erop dat de totstandkoming van het huidige artikel 57, § 2, van de O.C.M.W.-wet heel wat voeten in de aarde heeft gehad.

De wet van 30 december 1992 voorzag in « strikt noodzakelijke dienstverlening » voor de « vreemdeling die zich vluchteling heeft verklaard en heeft gevraagd als dusdanig te worden erkend doch die niet de toelating heeft om in die hoedanigheid in het Rijk te verblijven en aan wie een definitief bevel is betekend om het grondgebied te verlaten » en de « vreemdeling die onwettig in het Koninkrijk verblijft en aan wie een definitief bevel is betekend om het grondgebied te verlaten ». Die bepaling heeft aanleiding gegeven tot een interpretatieverschil, dat men bij een wetswijziging van 15 juli 1996 gepoogd heeft te verhelpen. Het begrip « definitief » werd vervangen door het begrip « uitvoerbaar ». Die wijziging werd voorgelegd aan het Hof en gaf aanleiding tot een gedeeltelijke vernietiging van de desbetreffende bepaling, meer bepaald door het schrappen van het begrip « uitvoerbaar ». De gevolgen van het arrest werden geïnterpreteerd in een omzendbrief met kenmerk JUR STU/822/835/BN van het federale Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu van 9 december 1998.

A.1.2. De huidige zaak en de ermee verband houdende feiten onderscheiden zich duidelijk van het feitengeheel dat aan de basis lag van het arrest nr. 43/98. De eiser voor de verwijzende rechter heeft, nadat hem een bevel om het grondgebied te verlaten is betekend, de hand kunnen leggen op bewijsstukken die ten tijde van de beslissing van het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (C.G.V.S.) niet bekend waren. De eiser kan naar zijn inzicht op die wijze aantonen dat het niet inwilligen van zijn asielaanvraag wel degelijk aan de orde is aangezien hij over nieuw bewijsmateriaal beschikt dat de onmogelijkheid van zijn terugkeer naar zijn land van herkomst kan aantonen. Die aanvraag werd door de Dienst Vreemdelingenzaken weliswaar niet in aanmerking genomen. Precies daartegen tekent hij beroep aan bij de Raad van State. Uit het arrest nr. 43/98 blijkt dat enkel uitspraak is gedaan met betrekking tot een vreemdeling die een beroep heeft ingesteld voor de Raad van State tegen een beslissing die het C.G.V.S. met toepassing van artikel 63/3 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen heeft genomen of tegen de beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen (V.B.V.). Bovendien heeft het Hof in zijn arrest van 30 juni 1999 eveneens tot (gedeeltelijke) vernietiging van artikel 57, § 2, besloten in het geval van een ernstig zieke uitgeprocedeerde kandidaat-vluchteling. Dit onderbouwt de stelling dat het Hof in zijn arrest nr. 43/98 uitspraak heeft gedaan met betrekking tot de twee bovengenoemde concrete gevallen en bijgevolg niets heeft bepaald met betrekking tot alle andere gevallen.

A.1.3. Artikel 57, § 2, derde en vierde lid, biedt in de huidige stand van zaken de eiser in zijn concreet geval geen soelaas en werkt discriminerend. De prejudiciële vraag moet bevestigend worden beantwoord nu het recht van de eiser op een daadwerkelijk uitoefenen van een jurisdictioneel beroep door het wegvallen van de maatschappelijke dienstverlening beperkt wordt. Aangezien de Raad van State de mogelijkheid heeft om louter dilatoire beroepen tot nietigverklaring die enkel worden ingesteld met het doel de steun te verkrijgen snel af te wijzen middels de artikelen 93 en 94 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, is het niet proportioneel dat dit recht op steun aan de eiser in dit concrete geval wordt ontzegd. Zolang het beroep tot schorsing of nietigverklaring bij de Raad van State aanhangig is, mag de maatschappelijke dienstverlening niet worden opgeschort.

De situatie van de eiser onderscheidt zich fundamenteel van die van de uitgeprocedeerde kandidaat-vluchtelingen die nalaten om beroep in te stellen bij de Raad van State of wier vordering tot nietigverklaring uiteindelijk door de Raad van State wordt verworpen, aangezien die niet langer in een procedure voor de Raad van State verwickeld zijn.

A.2.1. De Ministerraad is in hooforde van oordeel dat de prejudiciële vraag zonder voorwerp is. Artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 maakt een onderscheid tussen, enerzijds, de vreemdeling die gevraagd heeft om als vluchteling erkend te worden, wiens verzoek verworpen is door de Dienst Vreemdelingenzaken, die een bijlage 13^{quater} en een bevel het grondgebied te verlaten heeft ontvangen en die hiertegen een beroep voor de Raad van State heeft ingesteld en, anderzijds, de vreemdeling die gevraagd heeft om als vluchteling te worden erkend, wiens verzoek verworpen is door het C.G.V.S. op grond van artikel 63/3 van de wet van 15 december 1980 of door de V.B.V., die een bevel het grondgebied te verlaten ontvangen heeft en die hiertegen een beroep voor de Raad van State heeft ingesteld. Dat onderscheid vloeit voort uit de juridische draagwijdte van het bevel het grondgebied te verlaten, namelijk uit zijn al dan niet «definitief» of «uitvoerbaar» karakter. Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie wordt de O.C.M.W.-steun niet verleend aan de vreemdeling wiens asielaanvraag verworpen is en die illegaal verblijft, zelfs indien hij over (niet schorsende) beroepen tot schorsing of nietigverklaring voor de Raad van State beschikt. Die interpretatie moet worden gevolgd. Zij stemt overeen met de bepalingen van de wet van 15 december 1980, artikel 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de algemene beginselen van de continuïteit van de openbare diensten, het uitvoerbaar karakter van de administratieve handelingen en het niet schorsend karakter van beroepen inzake administratief recht. Het Hof heeft die interpretatie nochtans gedeeltelijk afgekeurd in zijn arresten nrs. 43/98, 108/98 en 80/99. De prejudiciële vraag betreft wel degelijk de draagwijdte van een «uitvoerbaar» bevel om het grondgebied te verlaten. Op die vraag heeft het Hof reeds geantwoord in de vermelde arresten. Artikel 57, § 2, moet te dezen volgens de vaste rechtspraak van het Hof worden toegepast. De Ministerraad stelt vast dat de verwijzende rechter niet heeft onderzocht of het beroep ingesteld door de eiser bij de Raad van State «tot één van de twee categorieën van beroepen tegen de beslissing die de erkenning als vluchteling weigert» behoort, zoals bepaald door het arrest nr. 80/99. De prejudiciële vraag is bijgevolg zonder voorwerp.

A.2.2. In ondergeschikte orde, voor zover het Hof van oordeel zou zijn dat de prejudiciële vraag wel dient te worden beantwoord, *quod non*, moet volgens de Ministerraad allereerst de vraag worden gesteld of de beoogde categorieën van personen vergelijkbaar zijn. Volgens de Ministerraad is dat niet het geval. Het recht op maatschappelijke dienstverlening maakt deel uit van de economische, sociale en culturele rechten. Het wordt door artikel 23 van de Grondwet vastgesteld en moet worden onderscheiden van de burgerlijke en politieke rechten doordat het onder meer een actief optreden van de overheid met zich meebrengt. De overheid moet ervoor zorgen dat dit recht effectief uitgeoefend wordt, wat impliceert dat concrete maatregelen worden genomen. Het moet hoe dan ook selectief worden toegepast, naar gelang van de noden van bepaalde categorieën van personen. Het moet aan bepaalde categorieën van personen worden toegekend en aan andere niet. De overheid moet er wel voor zorgen dat het op gelijke wijze wordt toegekend aan mensen die zich in vergelijkbare situaties bevinden. De situatie van de vreemdeling wiens verzoek door de Dienst Vreemdelingenzaken wordt verworpen, die een bevel het grondgebied te verlaten in de vorm van een bijlage 13^{quater} ontvangt en die hiertegen beroep voor de Raad van State instelt, kan immers niet worden vergeleken met die van de vreemdeling wiens beroep voor de Raad van State tegen een bevel het grondgebied te verlaten wordt gericht, wanneer dat bevel de afwijzing van zijn aanvraag door het C.G.V.S. of de V.B.V. opvolgt. Dat blijkt duidelijk uit de toepasselijke reglementering ter zake. Het lijkt geen twijfel dat de situatie van de vreemdeling die een aanvraag tot erkenning indient, die voorheen reeds dezelfde verklaring heeft afgelegd en geen nieuwe gegevens aanbrengt aangaande een eventuele grond tot erkenning, niet vergelijkbaar is met die van de vreemdeling die zijn aanvraag voor de eerste keer indient of wiens erkenningsprocedure nog niet werd afgerond. Een vreemdeling die illegaal wordt verklaard nadat al de bevoegde instanties zijn aanvraag tot erkenning hebben afgewezen is uiteraard niet op gelijke voet te plaatsen met de vreemdeling die illegaal wordt verklaard zonder dat alle instanties zijn

aanvraag hebben onderzocht. De vreemdeling beoogd door artikel 51/8 heeft in beginsel al recht op maatschappelijke dienstverlening gehad tijdens het volledige onderzoek van zijn aanvraag. De twee bedoelde categorieën zijn ten slotte niet vergelijkbaar omdat het twee toestanden betreft die elkaar in principe chronologisch opvolgen.

In nog meer ondergeschikte orde, voor zover het Hof van oordeel zou zijn dat de twee beoogde rechtsposities vergelijkbaar zijn, *quod non*, houdt de Ministerraad staande dat het verschil in behandeling steunt op objectieve criteria en dat het gerechtvaardigd is. De wetgever heeft allereerst maatregelen willen nemen met het oog op een beter beheer van de immigratie en op de noodzakelijke coherentie tussen de wetgevingen inzake maatschappelijke dienstverlening en asielbeleid. In dat verband werd beslist het recht op maatschappelijke dienstverlening aan de legaliteit van het verblijf te verbinden. Dat verschil in behandeling streeft een wettig doel na, zoals werd erkend door het Hof in zijn arresten nrs. 51/94 en 43/98. Bovendien kwamen begrotingsoverwegingen in aanmerking. Het betwiste verschil in behandeling is in het bijzonder ook in overeenstemming met het algemeen rechtsbeginsel *non bis in idem*. Het verschil in behandeling beoogt ook rechtsmisbruiken te vermijden. Het criterium van onderscheid is ten slotte objectief. De toestand van de vreemdeling wiens aanvraag door alle instanties en rechtsmachten werd afgewezen, is ongetwijfeld meer precair dan die van de vreemdeling wiens aanvraag nog onderzocht dient te worden. Er bestaat geen twijfel over het feit dat het verschil in behandeling evenredig is met het nagestreefde doel, namelijk het beheer van de immigratie.

Het staat ook vast dat de vreemdeling de maatschappelijke dienstverlening kan genieten, gedurende de termijn die noodzakelijk is om hem in staat te stellen het grondgebied te verlaten. De wetgever heeft bovendien ervoor gezorgd dat de menselijke waardigheid niet wordt aangetast. In dat verband wordt uitdrukkelijk bepaald dat de vreemdeling altijd recht op dringende medische hulp zal hebben. Het verschil in behandeling brengt geen buitensporige gevolgen met zich mee. De vreemdelingen van de door artikel 51/8 van de wet van 15 december 1980 beoogde categorie hebben hun aanvraag in beginsel al door verschillende instanties laten onderzoeken die aan de vereiste waarborgen inzake onafhankelijk voldoen en waarvan ten minste twee rechtscolleges zijn. Hieruit volgt dat de wetgever terecht van oordeel is geweest dat de bedoelde vreemdeling zijn aanspraken op de erkenning al heeft kunnen doen gelden en dat die aanspraken door instanties werden onderzocht die aan de nationale en internationale voorwaarden inzake rechten van de verdediging en recht op een effectief beroep voldoen.

A.3.1. Volgens L. A.–B. gaat de Ministerraad uit van een te restrictieve interpretatie van het arrest nr. 43/98. Volgens de unanieme rechtsleer strekt de interpretatie die het Hof gegeven heeft aan de vernietiging van het woord « uitvoerbaar » zich uit tot vreemdelingen die zich niet vluchteling hebben verklaard, zo niet zou het arrest zelf discriminatoir zijn. Het feit dat het Hof in dat arrest geen verklarende interpretatie verschaft voor die categorie van vreemdelingen doet geen afbreuk aan de conclusie van het Hof. Bijgevolg heeft de prejudiciële vraag wel degelijk een voorwerp.

A.3.2. Aan de prejudiciële vraag ligt de fundamentele vraagstelling ten grondslag of artikel 57, § 2, derde en vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 geen inbreuk maakt op twee fundamentele rechten ten aanzien van de vreemdeling die gevraagd heeft om als vluchteling erkend te worden, wiens verzoek verworpen is door de Dienst Vreemdelingenzaken en die een bevel ontvangen heeft het grondgebied te verlaten. Inzonderheid betreft het zijn recht op maatschappelijke dienstverlening, enerzijds, en zijn recht op het daadwerkelijk uitoefenen van een jurisdictioneel beroep, anderzijds. De eiser bevindt zich in een situatie die vergelijkbaar is met die van asielzoekers van wie de vordering werd verworpen en die om die reden een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten, terwijl zij een beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen voor de Raad van State hebben aangevochten. Een beroep bij de Raad van State is in beide gevallen vergelijkbaar aangezien het resultaat identiek is. Indien het verzoek van de betrokkene gegrond wordt verklaard zit deze opnieuw in de procedure en krijgt hij de mogelijkheid om als vluchteling erkend te worden. Indien het verzoek wordt afgewezen zijn de jurisdictionele middelen uitgeput. Bovendien is de situatie van de eiser vergelijkbaar met die van een asielzoeker van wie de vordering werd verworpen – en die om die reden een bevel heeft gekregen om het grondgebied te verlaten – terwijl hij een beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor de Raad van State aanvecht, aangezien in geen van beide gevallen een vordering tot schorsing kan worden ingesteld.

Het in het geding zijnde onderscheid stoelt in generlei geval op objectieve criteria. Aangezien het Hof het woord « uitvoerbaar » heeft vernietigd, kan in de huidige stand van zaken geen objectief onderscheid worden gemaakt tussen de twee in de prejudiciële vraag beoogde categorieën vluchtelingen.

De maatregel is ten slotte onevenredig met het nagestreefde doel aangezien de mogelijkheid reeds voorhanden is om louter dilatoire beroepen snel af te handelen. Dit is en blijft de enige reden waarom het Hof destijds besloten heeft tot discriminatie. Het is met andere woorden overdreven en onevenredig te bepalen dat het recht op maatschappelijke dienstverlening wordt ontnomen aan alle asielzoekers van wie de vordering werd verworpen en die om die reden een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten terwijl zij beroep aantekenen bij de Raad van State.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag betreft de bestaanbaarheid van artikel 57, § 2, derde en vierde lid, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (hierna : O.C.M.W.-wet) met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet Zij noopt tot een vergelijking, wat het recht op maatschappelijke dienstverlening betreft, tussen :

a) de vreemdeling die een tweede maal gevraagd heeft om als vluchteling erkend te worden, wiens verzoek niet in aanmerking is genomen door de Dienst Vreemdelingenzaken en die een bevel het grondgebied te verlaten ontvangen heeft zolang het beroep bij de Raad van State lopende is tegen de beslissing van de Dienst Vreemdelingenzaken,

en

b) een vreemdeling die beroep aantekent bij die zelfde Raad van State tegen een beslissing van de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen of tegen een beslissing van de Vaste Beroepscommissie.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de zaak betrekking heeft op de stopzetting van maatschappelijke dienstverlening aan een vreemdeling die zich voor de tweede maal vluchteling heeft verklaard, nadat zijn eerste aanvraag was geweigerd door de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen en door de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen, en de Raad van State het beroep tot vernietiging van die beslissing had verworpen, en die werkelijk steuntrekkend was op het ogenblik dat hem het bevel om het grondgebied te verlaten werd betekend, nadat de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken geweigerd had die tweede verklaring in overweging te nemen.

Uit de motivering van het verwijzingsvonnis blijkt dat de betrokkene tegen het bevel het grondgebied te verlaten bij de Raad van State een annulatieberoep heeft ingesteld.

B.2. In de prejudiciële vraag wordt, wat de eerste in de vergelijking betrokken categorie van vreemdelingen betreft, opgemerkt dat zij « geen recht op steun gelijk aan het bestaansminimum en gewaarborgde kinderbijslag » hebben. Volgens de prejudiciële vraag heeft de tweede in de vergelijking betrokken categorie van vreemdelingen daar echter wel recht op.

Artikel 57 van de O.C.M.W.-wet betreft de maatschappelijke dienstverlening waartoe het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn gehouden is. De maatschappelijke dienstverlening, toegekend overeenkomstig die bepaling, kan om het even welke hulp in contanten of in natura zijn die zowel van lenigende, curatieve of preventieve aard kan zijn. De wet preciseert niet waarin die hulp bestaat noch onder welke voorwaarden zij wordt toegekend, behalve dat die hulp « eenieder in de mogelijkheid [moet] stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid » (artikel 1, eerste lid). Zij kan worden toegekend aan diegene die het bestaansminimum trekt, maar ook aan diegene die geen recht heeft op dat minimum, zoals een asielzoeker.

B.3.1. Vooraleer het bij wet van 15 juli 1996 werd vervangen, bepaalde artikel 57, §2, derde en vierde lid, van de O.C.M.W.-wet, zoals ingevoegd bij artikel 151 van de wet van 30 december 1992 :

« Aan de maatschappelijke dienstverlening wordt een einde gemaakt vanaf de datum van de uitvoering van het bevel om het grondgebied te verlaten, en ten laatste, vanaf de datum van het verstrijken van de termijn van het definitieve bevel om het grondgebied te verlaten.

Van het bepaalde in het voorgaande lid wordt afgeweken, gedurende de strikt noodzakelijke termijn, om de betrokkene in staat te stellen het grondgebied effectief te verlaten; die termijn mag in geen geval een maand overschrijden. »

B.3.2. Die bepalingen zijn, met ingang van 10 januari 1997, door artikel 65 van de wet van 15 juli 1996 als volgt vervangen :

« Een vreemdeling die zich vluchteling heeft verklaard en heeft gevraagd om als dusdanig te worden erkend, verblijft illegaal in het Rijk wanneer de asielaanvraag is geweigerd en aan de betrokken vreemdeling een uitvoerbaar bevel om het grondgebied te verlaten is betekend.

De maatschappelijke dienstverlening aan een vreemdeling die werkelijk steuntrekkende was op het ogenblik dat hem een uitvoerbaar bevel om het grondgebied te verlaten werd betekend, wordt, met uitzondering van de dringende medische hulpverlening, stopgezet de dag dat de vreemdeling daadwerkelijk het grondgebied verlaat, en ten laatste de dag van het verstrijken van het bevel om het grondgebied te verlaten. »

B.3.3. Het Hof heeft in zijn arrest nr. 43/98 van 22 april 1998 geoordeeld dat het nieuwe artikel 57, § 2, derde en vierde lid, van de organieke wet op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schond, in zoverre het van toepassing was op de vreemdeling die gevraagd had om als vluchteling te worden erkend, wiens verzoek was verworpen en die een bevel had gekregen het grondgebied te verlaten, zolang de beroepen die hij voor de Raad van State had ingesteld tegen de beslissing die de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen met toepassing van artikel 63/3 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen had genomen of tegen de beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen, niet waren beslecht. Aldus heeft het Hof uitdrukkelijk gepreciseerd dat enkel zijn bedoeld de bij de Raad van State openstaande beroepen tegen de beslissingen wat betreft de aanvragen om als vluchteling te worden erkend, nu de vernietiging enkel betrekking had op het derde en het vierde lid van artikel 57, § 2, van de O.C.M.W.-wet, die handelen over vreemdelingen die hebben gevraagd om als vluchteling te worden erkend.

In zijn arrest nr. 80/99 van 30 juni 1999 heeft het Hof daaraan toegevoegd dat, indien de maatregel waarin artikel 57, § 2, voorziet, wordt toegepast op personen die, om medische redenen, in de absolute onmogelijkheid zijn gevolg te geven aan het bevel België te verlaten, die bepaling eveneens de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

In zijn arrest nr. 57/2000 van 17 mei 2000 heeft het Hof daarentegen gepreciseerd dat, indien de maatregel waarin artikel 57, §2, voorziet, wordt toegepast op de personen die gevraagd hebben om als vluchteling erkend te worden en wier aanvraag door de Minister van Binnenlandse Zaken werd afgewezen met toepassing van artikel 51/5 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en artikel 8 van de Overeenkomst betreffende de vaststelling van de Staat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat bij één van de Lid-Staten van de Europese Gemeenschappen wordt ingediend, goedgekeurd bij de wet

van 11 mei 1995, ook al bestrijdt de betrokkene die beslissing met een beroep tot vernietiging en een vordering tot schorsing bij de Raad van State, die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt.

B.3.4. Te dezen gaat het om het geval waarin een niet-opschortend beroep tot vernietiging bij de Raad van State ingesteld wordt tegen de beslissing van de bevoegde minister of diens gemachtigde om een tweede verklaring als vluchteling niet in aanmerking te nemen.

De jurisdictionele beroepen tegen een dergelijke beslissing worden behandeld in artikel 51/8 van de voormelde wet van 15 december 1980, dat bepaalt :

« De Minister of diens gemachtigde kan beslissen de verklaring niet in aanmerking te nemen wanneer de vreemdeling voorheen reeds dezelfde verklaring heeft afgelegd bij een in het eerste lid bedoelde overheid en hij geen nieuwe gegevens aanbrengt dat er, wat hem betreft, ernstige aanwijzingen bestaan van een gegronde vrees voor vervolging in de zin van het Internationaal Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951. De nieuwe gegevens moeten betrekking hebben op feiten of situaties die zich hebben voorgedaan na de laatste fase in de procedure waarin de vreemdeling ze had kunnen aanbrengen.

Een beslissing om de verklaring niet in aanmerking te nemen is alleen vatbaar voor een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State. Er kan geen vordering tot schorsing tegen deze beslissing worden ingesteld. »

B.4. Zoals het Hof heeft opgemerkt in zijn arrest nr. 83/94 van 1 december 1994, was het de bedoeling van de wetgever om een specifieke vorm van proceduremisbruik, die erin bestaat steeds weer identieke verklaringen in te dienen, tegen te gaan. Het Hof heeft geoordeeld dat de wetgever, om dat doel te bereiken, de vordering tot schorsing voor de Raad van State tegen de louter bevestigende beslissing van de minister of zijn gemachtigde kon uitsluiten, waarbij de Raad van State, alvorens een dergelijke vordering niet ontvankelijk te verklaren, zou nagaan « of de voorwaarden met betrekking tot die grond van niet-ontvankelijkheid zijn vervuld » (B.7).

B.5. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de situatie van een vreemdeling gedurende de periode waarin het beroep dat hij heeft ingesteld tegen de beslissing van de minister of diens gemachtigde om zijn tweede aanvraag niet in aanmerking te nemen, hangende is.

B.6. Om dezelfde redenen als die welke artikel 50, derde en vierde lid, van de wet van 15 december 1980 verantwoordden, is het niet onredelijk het voordeel van maatschappelijke dienstverlening te weigeren aan de vreemdeling die zich in de situatie bevindt die in die bepalingen is omschreven. Die persoon, die de beroepen die mogelijk zijn tegen de weigering van inwilliging van zijn eerste aanvraag, reeds heeft uitgeput, bevindt zich in een situatie die wezenlijk verschilt van die van een persoon van wie de beroepen die gericht zijn tegen die eerste aanvraag, hangende zijn. Rekening houdend met de doelstelling vermeld in B.4, kan de weigering van maatschappelijke dienstverlening worden verantwoord zolang noch de minister of zijn gemachtigde, noch de Raad van State de echtheid en de pertinentie van de nieuwe elementen die hij aanvoert, hebben erkend.

B.7. De prejudiciële vraag moet negatief worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet doordat het het recht op maatschappelijke dienstverlening beperkt tot de dringende medische hulp voor de vreemdeling van wie de aanvraag om als vluchteling te worden erkend niet in aanmerking is genomen door de bevoegde minister of zijn gemachtigde met toepassing van artikel 51/8 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, ook al bestrijdt de betrokkene de beslissing om de aanvraag niet in aanmerking te nemen, met een beroep bij de Raad van State.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 1 maart 2001.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

G. De Baets